

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1117

av **Anette Åkesson (M)**

Frivillig dödshjälp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta utreda frivillig dödshjälp för att Sverige ska ha en bred och öppen debatt kring viktiga etiska frågor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta utreda hur den palliativa vården i Sverige bör utvecklas de kommande åren för att bli mer jämlik och ta tillvara möjligheterna med ny teknik, då bostadsort inte ska avgöra vilken vård och omsorg man ges i livets slutskede och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har debatten om frivillig dödshjälp, eller självvalt livsslut, varit intensiv både i Sverige och andra länder. Det är en svår och komplex fråga som engagerar många. En stor majoritet av Sveriges befolkning är positivt inställd till frivillig dödshjälp för den som är bortom all hjälp, enligt en avhandling på Karolinska Institutet respektive en SIFO-undersökning från 2010. Därför behöver vi som politiker agera.

Ingen vet hur man själv skulle reagera om man får en allvarlig sjukdom och slutet närmar sig. Men det är svårt att acceptera att man inte själv ska ha möjlighet att fatta beslutet att få sluta leva när döden ändå är nära och smärtorna olidligt svåra. Det innebär en känsla av otrygghet för många fler än för dem som råkar ut för situationen. Även för de anhöriga.

I flera länder finns möjligheten att själv bestämma över sin död, Schweiz är kanske mest känt. Oregon är en av fem amerikanska delstater där självvalt livsslut är tillåtet under vissa förutsättningar och det har varit så i snart 20 år. Statistiken visar bland annat att ungefär en tredjedel av dem som föreskrivits preparatet ändå inte nyttjade möjligheten samt att det inte finns någon överrepresentation av personer över 85 år, personer med låg socioekonomisk status eller funktionshinder, något som ofta hävdas i den svenska debatten.

Patientinflytande har de senaste åren förstärkts. Sedan 1 januari 2015 har vi en ny patientlag. Syftet med lagen är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att

främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Det är positivt. Men frågan om patienten vill bestämma att avsluta sitt eget liv på ett värdigt sätt hanteras inte och den frågan behöver vi nu ta tag i.

Att en fråga är känslig är i sig inte ett argument för att inte diskutera den. Det finns många kloka argument för frivillig dödshjälp och det finns många goda argument emot. Samtidigt finns kunskaper och beprövade erfarenheter i flera andra länder/delstater som är värdefulla att beakta och ta tillvara.

Slutsatsen måste vara att det finns goda skäl till att vi i Sverige utreder frågan om frivillig dödshjälp.

Parallellt med en sådan utredning är det viktigt att vi säkerställer att vi har en god palliativ vård i livets slutskede. Nu ser det väldigt olika ut i landet. Även inom samma kommun kan det skilja sig. Därför bör även den palliativa vården utredas med syftet att säkerställa en god vård och omsorg i livets slutskede oberoende av bostadsort. En sådan utredning bör omfatta att se över hur ny teknik i kombination med avancerade möjligheter att analysera data kan nyttjas för att utveckla även den palliativa vården på sätt som gynnar patienten.

Anette Åkesson (M)